

Obsah

Úvod	7
I. FILOZOFIA NA SLOVENSKU V OBDOBÍ FEUDALIZMU	13
A. Prenikanie kresťanstva v 9.—13. storočí	15
1. Konštantín-filozof a Metod na Veľkej Morave	15
2. Kresťanská náboženská filozofia	26
B. Nové ohniská vzdelanosti a filozofického myslenia	34
1. Rozvoj školstva v 14. a 15. storočí	34
2. Reformné a husitské idey na Slovensku	36
3. Vrcholná scholastika. Začiatky humanizmu a renesancie	40
Poznámky	48
Literatúra	48
II. OD RENESANCIE PO OSVIETENSTVO	49
Slovensko v období prechodu od feudalizmu ku kapitalizmu	51
A. Renesančný humanizmus a reformácia	56
Renesančné prúdy a ich interakcia	56
1. Filozofia v tvorbe renesančných humanistov zo Slovenska	61
a) Ján Sambucus, propagátor antickej filozofie	62
b) Sociálno-politické názory Martina Rakovského	66
c) Juraj Koppay a jeho „vita aulica“	71
d) Humanistické dielo Vavrinca Benedikta z Nedožier	73
e) Prírodná filozofia Jána Jessenia	75
2. Reformačné idey na Slovensku	79
a) Reformačné prúdy a protireformácia	79
b) Protestantická scholastika a katolícka neoscholastika	82
c) Rozvoj školstva a vzdelanosti	91
B. Novoveká filozofia a jej odraz vo filozofickom myslení na Slovensku	
v 17. a 18. storočí	96
Filozofické a teoreticko-vedecké iniciatívy	96
1. Filozofia na „prešovskej škole“	103
a) Ján Bayer	104
b) Izák Caban	125
2. Filozofia na trnavskej a košickej univerzite	136
a) Aristotelizmus v európskych neoscholastických systémoch	137
b) Filozofia v diele Martina Szentiványiho	142
c) Neskorý karteziánizmus	146

d) Začiatky gnozeológie	157
e) Filozofia po tereziánskej reforme	160
f) Predkritická teória poznania	168
g) Ohlas Boškovičovej filozofie	172
h) Ján Baptista Horváth	179
3. Scotistická filozofická tradícia	190
C. Osvietenská filozofia	203
Európske osvietenstvo a jeho ohlas na Slovensku	203
1. Prenikanie osvietenských ideí	206
2. Priekopníci osvietenstva	213
a) Matej Bel	213
b) Augustín Doležal	218
3. Predstavitelia školskej osvietenskej filozofie	220
a) Ján Karlovský	221
b) Žigmund Karlovský	229
c) Samuel Fuchs	233
d) Jozef Rozgonyi	236
e) Osvietenci na bratislavskom lýceu — Štefan Fábry a Samuel Žigmondy	238
f) Štefan Tichý	241
4. Ludovýchovní osvietenci	243
5. Filozofia v učeních spoločnostiach	253
a) Societas slavica — Ondrej Plachý	253
b) Učená spoločnosť malohontská	260
c) Ján Feješ	265
Poznámky	274
Literatúra	280

III. FILOZOFIA NA SLOVENSKU V OBDOBÍ ZÁPASU

ZA NÁRODNÉ OBRODENIE	287
Rozvoj kapitalizmu v Rakúsku a Uhorsku a jeho vplyv na národné hnutie	289
A. Východiskové koncepcie obrodenskej filozofie	292
Ideové zdroje obrodenskej filozofie a genéza slovenskej národnej osobitosti	292
1. Ján Kollár	304
2. Filozofické témy v diele Pavla Jozefa Šafárika	322
3. Obrodenské idey v diele Jána Hollého	331
4. Filozofické a estetické názory Karola Kuzmányho	335
5. Prešovski filozofi — Michal Greguš a Andrej Vandrák	341
B. Filozofia štúrovcov	350
Spoločensko-politické a ideové podmienky nástupu generácie	350
1. Ľudovít Štúr	353
2. Jozef Miloslav Hurban	376
3. Štefan Launer — protištúrovský variant filozofie dejín	386
4. Ctiboh Zoch — otázka slovanskej filozofie a vedy	393
5. Hegelizmus v Sládkovičovej reflexii sveta a dejín	395
6. Janko Kráľ — sociálnorevolučné poňatie slovanského princípu	397
7. Romanticko-mesianistická modalita slovenskej obrodenskej filozofie	401
a) Michal Miloslav Hodža	402
b) Samo Bohdan Hroboň	406
c) Peter Kellner-Hostinský	407
C. Nové podoby národnej filozofie v druhej polovici 19. storočia	411
Ohlasy revolučných rokov	411
1. Doznievanie hegelizmu	414
a) Filozofické názory v tvorbe Pavla Dobšinského, Samuela Ormisa a Pavla Hečku	419
b) Ján Palárik	427

2. Nové úsila	429
a) Problematika pokroku v tvorbe Jána Francisciho	429
b) Štefan Marko Daxner — filozofia prirodzeného práva	432
c) Ateistické a revolučno-demokratické názory Jána Horárika	440
d) Kritika Heglovej filozofie a vývin k materializmu u Jonáša Záborského ...	445
3. Filozofickí solitéri osemdesiatych rokov — Daniel Lauček a Koloman Banšel	449
D. Filozofické názory v dielach slovenských prírodovedcov	454
Rozvoj prírodovedy na Slovensku v 19. storočí	454
1. Mechanistické chápanie sveta v prácach bratov Reussovcov a Jána Alojza Wagnera	456
2. Od mechanizmu k evolučnej teórii prírody	468
Poznámky	472
Literatúra	479
Menný register	483

AUTORI TEXTOV

- J. Bodnár (I. A. 1., II. A. 2. a—c, B. 1. a, b)
D. Hajko (III. C. 1. a, C. 2. a, b)
R. Marsina (I. A. 2)
T. Münz (II. C, III. C. c, d)
M. Oravcová (II. B. 2. a—h, B. 3)
T. Palovičová — M. Burica (III. D)
J. Sopko (I. B. 1—3)
V. Timura (III. A. 2)
E. Városová (II. A. 1. a—e, III. A. 1, 3—5, B. C. 1. 1. b, C. 3)

